

Maart 2017

Hertog Jan lezing 2017:

De – inmiddels vierde – Hertog Jan lezing wordt dit jaar verzorgd door de heer Stefan van Lani, historicus en archivaris van de Abdij van Park nabij Leuven. De titel van de lezing is: 'De sociale, economische en politieke rol van de abdijen in het hertogdom Brabant tijdens het Ancien Régime'. Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan de Abdij van Park.

De Franse Revolutie (eind 18e eeuw) vormde een abrupte breuk met het maatschappelijke bestel zoals dit tot dan bekend stond. Voor die tijd speelden de Brabantse abdijen een prominente rol in de samenleving. Tijdens de eerste decennia van de twaalfde eeuw volgden de stichtingen van diverse abdijen elkaar snel op, vaak door een impuls van de hertog of van andere edellieden.

Elke abdij groeide uit tot het middelpunt van een netwerk van spiritualiteit, gebed, apostolaat, economische vooruitgang, culturele uitstraling, landschapsontginning, architectuur, kunsten, menselijke activiteit en zoveel meer. Een impact die bleef doorspelen tot het einde van de 18^e eeuw en die in bepaalde gevallen – maar dan op een andere manier – doorloopt tot op vandaag.

Foto: glas-in-lood raam van de kerk van de Abdij van Postel

De lezing zal bestaan uit drie delen. In een algemene inleiding worden we geïnformeerd over de verschillende abdijen in het oude Brabant en over de relatie met overheden, de kerk en de burgers. Het grondbezit is mede ontstaan uit adellijke schenkingen. Aansluitend neemt de heer Van Lani ons mee in het eeuwenoude archief van de Abdij van Park. De invloed op landschap en

landgoederen wordt aan de hand van historische kaarten in beeld gebracht. In het laatste deel wordt de vergelijking gemaakt met de andere abdijen. Uiteraard is er ruim de gelegenheid voor het stellen van vragen.

We zijn erg benieuwd naar zijn uitleg over de ontwikkeling van het grondbezit van de religieuze instellingen en de relatie met het ontstaan van landgoederen. Eerder was de heer Van Lani betrokken bij de totstandkoming van het boek 'Velder en Heerenbeek'. Het landgoed Heerenbeek was het meest noordelijk gelegen eigendom van de abdij.

Stefan Van Lani (°1970) studeerde moderne geschiedenis en archivistiek en is momenteel halftijds als archivaris verbonden aan de abdij van Park en halftijds als medewerker aan het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. Door het CRKC is hij gedetacheerd aan het Museum Abdij van Park. Hij publiceerde onder meer over de Abdij van Park, over instellings- en landschapsgeschiedenis.

Foto: Stefan van Lani

Voor deze vierde Hertog Jan lezing zijn we te gast op een zeer toepasselijke locatie, namelijk de Abdij van Postel.

De stichting van Postel gaat terug tot de 12e eeuw. Het ontstaan van de Norbertijnenorde dateert van 1121. Vanuit de abdij van Floreffe kreeg Postel als hoeveklooster, naast het koorofficie, de zielzorg en de gastvrijheid, een pionierstaak mee : de ontginning in deze streek. Gelegen in de buurt van een kruispunt van grote wegen ving Postel (toen al) de reizigers op en verwierf een uitstekende naam als Godshuis. In 1610 werd Postel een onafhankelijke abdij. Met hulp van de bisschop van 's-Hertogenbosch en de steun van de landvoogden Albrecht en Isabelle verwierf de toenmalige provisor Rombout Colibrant de zelfstandigheid van de abdij. Tijdens de Gelderse oorlogen werd de abdij en haar omgeving echter herhaaldelijk geplunderd. In 1874 kregen de overblijvende kloosterlingen enkele gebouwen en een stuk heidegrond terug, dankzij de familie de Ghysegem, aangevuld in 1937 door een schenking van de familie de Broqueville.

De lezing zelf wordt verzorgd in de bij het abdijcomplex behorende Gasthof de Beiaard, maar een bezoek aan de complete Abdij van Postel is zeer de moeite waard!

De Sint-Niklaaskerk dateert uit 1190 en werd voor wat betreft het gewelf en de ramen in de 17^e eeuw gedeeltelijk verbouwd van romaanse stijl naar gotische elementen. De gotische sacristie dateert van 1631. Het koorgestoelte is deels van 1621 maar werd in 1930 uitgebreid door Gustaaf Goethijn die ook voor beide mooie biechtstoelen zorgde.

De abtswoning en het voormalig gastenkwartier dateren uit 1731 en bevatten rococo-elementen, evenals de reftergevel uit 1743. De refter zelf bevat binnen ook Italiaans rococo stucwerk op de plafonds.

Daarnaast is er een fraaie bibliotheek met een inhoud die nu wordt geschat op een 100.000 banden. De oude boekenschat behelst 54 wiegendrukken. Het oudste boek dateert van 1475 en is een druk van Jan van Westfalen te Leuven. Verder zijn er 143 postincunabels (1500-1540) waaronder merkwaardige Antwerpse drukken. De Plantijndrukkerij is present met een 350 werken waaronder de polyglot-bijbel en de statuten van het Gulden Vlies gedrukt op perkament. Voorts zijn er nog mooie atlassen waaronder een 15-delige uitgave van de Atlas van Willem Blaeu, een collectie devotieboekjes, etsen en kopergravures.

De lezing vindt plaats op **woensdag 5 april 2017**. U bent om 19.30 uur van harte welkom voor de ontvangst met een kopje koffie. De lezing zelf vangt aan om 20.00 uur (stipt!). De deelname voor Vrienden en de vrijwilligers van aangesloten landgoederen is gratis. Andere belangstellenden zijn ook welkom en betalen een bijdrage van € 7,50 (incl. consumptie). U kunt zich aanmelden voor deelname door een email te sturen naar info@brabantselandgoederen.eu U ontvangt met de deelnamebevestiging ook de verdere adresgegevens en routebeschrijving. Op basis van de vooraankondiging hebben zich reeds meer dan veertig deelnemers aangemeld, dus wacht niet te lang met aanmelden, want vol is vol! Degenen die zich reeds hebben aangemeld en inmiddels een bevestiging van hun deelname hebben ontvangen, hoeven zich niet nogmaals aan te melden.

COLOFON

Stichting Vrienden van Brabantse Landgoederen
Woudrichemseweg 38, 4286 LB Almkerk
tel. 0183 400 533

Kijk voor meer informatie op: www.brabantselandgoederen.eu

info@brabantselandgoederen.eu